

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

Türkiye'de sanayi yatırımlarının coğrafi dağılımı yalnızca üretim kapasitesini değil; istihdamın dağılımını, göç hareketlerini, ticaret ağlarını ve bölgeler arası kalkınma dengesini doğrudan etkileyen stratejik bir kamu politikasıdır. Bu nedenle sanayi planlamasının bölgesel kalkınma hedefleri gözetilerek yapılması büyük önem taşımaktadır.

16 Ocak 2026 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan Sanayi Alanları Master Planı kapsamında 13 ilde toplam 59 bin hektarlık alanda 16 "Mega Endüstriyel Bölge" kurulması kararlaştırılmıştır. Söz konusu planın sanayinin Marmara bölgesinden iç kesimlere kaydırılması ve yeni bir üretim kuşağı oluşturulması hedefi taşıdığı ifade edilmektedir.

Ancak açıklanan plan incelendiğinde Mega Endüstriyel Bölgelerin büyük ölçüde İç Anadolu hattında yoğunlaştığı; Diyarbakır'ın da içinde yer aldığı Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinin ise bu stratejik üretim planlamasının dışında bırakıldığı görülmektedir. Bu durum, bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltma hedefiyle çelişebilecek nitelikte olup mevcut eşitsizliklerin daha da derinleşmesi riskini barındırmaktadır.

Nitekim yatırım teşvik belgelerinin 2002-2024 dönemine ilişkin bölgesel dağılımına bakıldığında, 1. bölgenin teşviklerden yaklaşık %41 pay aldığı; 6. bölgenin ise yalnızca yaklaşık %5 düzeyinde pay alabildiği görülmektedir. Aynı dönemde 1 ve 2. bölgeler toplamda %61 pay alırken, 5 ve 6. bölgelerin payı yaklaşık %10 seviyesinde kalmıştır. Bu tablo, mevcut teşvik politikalarının bölgeler arası kalkınmışlık farkını azaltmak yerine büyük ölçüde sürdürdüğünü göstermektedir.

Diyarbakır'ın da içinde bulunduğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesi; genç nüfus yapısı, sınır ticareti potansiyeli, tarım ve hayvancılık üretimi ile Türkiye ekonomisi açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Diyarbakır, bölgesel ticaret ağlarının kesişim noktasında yer almakta olup Irak ve Suriye ile yürütülen ticaret bakımından önemli bir ticaret ekseninde bulunmaktadır. Buna rağmen söz konusu sanayi planlamasında bölgenin yeterince yer almaması, üretim kapasitesinin gelişmesini engelleyebilecek ve bölgede emek ile sermaye göçünü hızlandırabilecek sonuçlar doğurabilecektir.

Sanayi yatırımlarının coğrafi dağılımı yalnızca ekonomik değil aynı zamanda sosyal ve demografik sonuçlar doğuran bir kamu politikasıdır. Sanayi yatırımlarının belirli bölgelerde

yoğunlaşması, genç nüfusun başka bölgelere göç etmesine, yerel üretim kapasitesinin zayıflamasına ve bölgesel kalkınma hedeflerinin zedelenmesine yol açabilmektedir. Bu nedenle söz konusu planın bölgesel kalkınma politikaları ve üretim dengesi açısından yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Sanayi Alanları Master Planı kapsamında kurulması planlanan 16 Mega Endüstriyel Bölgenin belirlenmesinde hangi kriterler esas alınmıştır?
- 2- Mega Endüstriyel Bölge ilan edilen illerin belirlenmesi sürecinde Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinin değerlendirme dışında kalmasının gerekçesi nedir?
- 3- Diyarbakır'ın da içinde yer aldığı Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinin Mega Endüstriyel Bölge planlamasında yer almamasının gerekçesi nedir?
- 4- 2002-2024 döneminde yatırım teşvik belgelerinin bölgesel dağılımında 1. ve 2. bölgelerin yaklaşık %61 pay almasına rağmen 5. ve 6. bölgelerin payının yaklaşık %10 seviyesinde kalmasının nedenleri nelerdir?
- 5- Bakanlığınızın Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde sanayi yatırımlarını artırmaya yönelik yeni bir stratejisi veya özel teşvik programı bulunmakta mıdır?
- 6- Diyarbakır ve çevre illerin Irak, İran ve Suriye ile yürütülen ticaret bakımından sahip olduğu ticaret eksenini dikkate alınarak bölgede sanayi altyapısının güçlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmakta mıdır?
- 7- Mega Endüstriyel Bölgelerin belirlenmesi sürecinde bölgesel göç hareketleri ve istihdam etkilerine ilişkin herhangi bir etki analizi yapılmış mıdır?
- 8- Söz konusu plan kapsamında Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde mevcut sanayi tesislerinin başka bölgelere taşınması ihtimaline karşı herhangi bir politika geliştirilmiş midir?
- 9- Diyarbakır'ın genç nüfus potansiyeli ve üretim kapasitesi dikkate alınarak kentte yeni sanayi alanları veya endüstri bölgeleri kurulmasına yönelik Bakanlığınızın planları bulunmakta mıdır?
- 10- Sanayi Alanları Master Planının uygulanma sürecinde 5. ve 6. teşvik bölgelerinde yer alan illerin Mega Endüstriyel Bölge kapsamına alınması yönünde bir revizyon yapılması gündemde midir?